

Трибуна вітчизняного українського слова на вітчизняній території

Адреса: Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. (4-0807) (4-0237) Телефон: HEnderson Тел. УНС: HEnderson 4-1016

ПОВІДОМЛЕНО ПРО МА- ЕТКИ І ФОНДИ ДЕМО- КРАТИЧНИХ КАНДИ- ДАТІВ

У відповідь на виклик провідників Республіканської партії, щоб демократичний кандидат на президента, губ. Адлей Е. Стивенсон, проголосив пропозиції з свого „політичного фонду“ він не хотів" раніш відкрити, щоб не тратити довіря жертводавців. Однак Стивенсон і демократичний кандидат на віцепрезидента, сен. Джан Дж. Спаркман, пішли ще даліше. Вони оприлюднили свої прибутки і податкові викази, мабуть на те, щоб спонукати республіканського кандидата на президента, ген. Двайта Д. Айзенгавера, зробити те саме.

Стивенсон оголосив публічно свої податкові звіти в неділю вночі так пізно, що аж понеділковою ранішню преса могла їх помістити. Податкові звіти з останніх років виявляють, що Стивенсон мав прибутків \$500,046.84, від яких залишив податку висотою \$211,980.42 між роками 1942 і 1951, отже чистого заробітку йому залишилося \$288,066.42. Його річна плата як губернатора від 1948 р. виносить \$12,000. З різновидних дарів, що він їх дав на добродійні цілі, помітна жертва по \$10 в рр. 1942 і 1943 на Інститут Техоканських Відомостей, який вважався за прокомуністичну установу. Тому, що Стивенсон розвівся з жінкою в 1917, його податкові викази охоплюють прибутки його жінки.

Закон Стивенсон вплив свої прибутки і маеток, він подав до прилюдного відома стан фонду, з якого він доплачував до платі деяких стейтських урядовців, що він їх спонукав залишити приватну працю, а вступити до урядової служби. Фонд складався з залишків „добровільних жертв, призибраних стейтською демократичною організацією на вибір його самого губернатором стейту Ліній в 1948 р. і з деяких пізніших жертв. За дозволом жертводавців губернатор оголосив їх списки в суботу ввечір о-

Помер дорадник двох президентів, Дейвид Найлс

Бостон. — Дейвис К. Найлс — що був дорадником президента Франкліна Д. Рузвельта й Гері Трумана, помер у 63 році життя в шпиталі Bet Israel. Це була загадкова постані, що втішалася дивним довір'ям у Білому Домі від 1930 аж до 1942 років. Його порекомендував зпочатку Гері Л. Гопкінс, спеціальний повірник Рузвельта. Він був сином іммігрантів з Росії, його батько був бідний краєць, а син заробляв важкою працею в різних торгівлях, щоб перейти школи. Його родинне ім'я

ПОЧАЛИ „ТИЖДЕНЬ БІБЛІЇ“ ПРОПОВІДАМИ В ЦЕРКВАХ

Нью Йорк. — Як у католицьких та і протестантських церквах започатковано минулої неділі в цілій країні святкування 500 річчя появи першої друкованої Біблії. На знак важливості цієї події заряджено „Тиждень Біблії“ для пригадки про важливість поширення Святого Письма в усій країні і в усьому світі. Це буде вже другий „Тиждень Біблії“ в історії Католицької Церкви в Америці. У вікторок припадає свято св. Євровіма, першого перекладача біблії на латинську мову. Протестанти святкуватимуть „Тиждень християнського виховання“, що скінчиться 5 жовтня. З нагоди „Тижня Біблії“ католики заклали своїх вірників виставити по своїх домах різні біблійні видання

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ВЕРЕ УЧАСТЬ В КАМПАНІ

Президент Труман умікається в своєму спеціальному поїзді, виїжджаючи разом зі своєю дочкою Маргаритою в поїздку по країні, під час якої він виступатиме з передвиборчими промовами в користь демократичного кандидата А. Стивенсона. В цій кампанії, до якої має причетність теж дружина Президента, президентська родина відбуде пропагандистну передвиборчу подорож довжиною 8,500 миль.

Президент вибрався в передвиборчу подорож

Після короткої зупинки, — у неділю ранком, — у Питебургу, в стейті Пенсильнія, запланований поїзд президента Трумана приїхав до Вустера, у стейті Огайо, де президент і його дочка Маргарета взяли участь у недільній богослужбї в баптистській церкві. З уваги, що це була неділя, президент не виголосив жадної промови. Поїздка президента, що виїхав з Вашингтону в суботу, на передвиборчу кампанію, триватиме 15 днів. З президентом виїхала його дочка Маргарета і яких 30 інших осіб з його оточення. У поїзді їде 21 пресових і радіських кореспондентів та 11 газетних фотографів. Під час подорожі прилучатимся ще бі-

Можлива підвишка оплати за проїзд у підземці Нью Йорку

Нью Йорк. — Нове пролодження про підвишку оплати за проїзд підземкою у Нью Йорку вишло з кругів управління міста. Це пролодження припускає підвищення оплати за односторонній проїзд до 12 з половиною центів, до чого мали б ще дійти деякі підвишки у формі спеціальних додатків, рід і висоту яких ще розглядається. Новий проєкт висушено у зв'язку з безконечними суперечками про усунення ве-

лікого дефіциту, що його приносять міські підземки. Міська рада транспорту запевняє, що недолік на біжучий фінансальний рік, який закінчиться 30 червня 1953 року, буде сягати 32 мільйонів і 670 тисяч доларів, а дефіцит на 1953-1954 рік пересягне 36 мільйонів. Проти передбаченої підвишки висувуються наїрзніші закиди й справа ця буде предметом прилюдної дискусії.

В. Авраменко відкрив Мистецький Осередок

В п'ятницю, дня 26-го вересня ввечір, відомий наш балетмейстер Василь Авраменко відкрив в новоприбудній і прекрасно влаштованій домішці при Ст. Марке Плейс (8-ма вулиця) під ч. 4, Американсько - Український Мистецький Осередок і Академію Танцю та Фільмової Студії.

При численно зібраній запрошеній публіці з українського та американського мистецького світу поблагословили домівок парох української православної церкви св. Володимира о. Л. Весоловський, відправляючи молебня та виголосивши відповідну промову. В мистецькій програмі, що відбулася після прийняття чаєм і солодким, виступили танцювальні групи колишніх учнів Авраменка п-ни Яловець і п. Петрич, співав баритон М. Мінський, як теж виступали або були приявні артисти Місс Гелен Фрей з Берліна, Місс Ольга Майкалар з Парижу, Місс Кіра Бакланова при акомпаніменті Чіагова, еспанка Вела Монтал, та

НОВИЙ ВИСТУП МОСКВИ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Канал Волга—Дон збудували невідільничою працею.

Співробітник денника Нью Йорк Таймс — Гері Шварц вмістив статтю, в якій стверджує „дедуктивною методом“, що уряд ЗДА Дістав інформації про те, що відкритий цього літа з великим шумом канал Волга-Дон Совети, збудували при допомозі невідільничої праці. Цей дедуктивний спосіб доводу спертний на таких міркуваннях: Совети проголосили будову цього каналу аж тоді, коли його вже довгий час будували, а не тоді, коли зачалися будову. 13 вересня появилася вістка в „Правді“, і в інших совєтських часописах, про смерть Василя А. Черашішова, першого заступника міністра внутрішніх справ, якому підлягав М.В.Д., давніше Н.К.В.Д. Всього про смерть Черашішова підписали визначні члени М.В.Д. з головою цієї іституції Сергієм Н. Кругловим на чолі. Міністерство

Югославія змагає до створення Балканської Антанти

Београд, Югославія. — Тут з поінформованих джерел заявляють, що головною метою нещоданьої поїздки югославських військових представників до Греції і Туреччини було бажання перевірити можливість створення нової балканської антанти з тих країн, — яка непералізувала б війовничих балканських сателітів Москви: Болгарію, Румунію і Македонию. В Югославії не

Італійський уряд відкликав заборону секти „Церква Христа“

Рим. — Італійський уряд відкликав заборону секти „Церква Христа“, яку керують американські місіонери під провідом Клайна Р. Педена з Браунфілда зі стейту Тексас. В неділю 28 вересня ця секта могла знову відбудувати свої релігійні практики в Римі; на діються, що те саме буде у всіх інших 21 місцевостях, де ця секта має свої доми молитви. Цей дозвіл уряду тимчасовий, бо секта має подбати законним шляхом, щоб її визнавали урядово такою організацією, якої провідники можуть публічно молитися.

Моссадек здійснює земельну реформу

Тегеран, Іран. — Прем'єр Моссадек заявив у своїм інтерв'ю, що селянам треба допомогти фінансово, щоб вони могли управляти ту землею, яку дістануть під час земельної реформи. Селянам треба дати довготермінові позички,

бо інакше вони не зможуть управляти землею і будуть її продавати або тримати її обтяженим. Але земельну реформу треба конче здійснити, бо це „найважливіший фактор соціальної і політичної стійкості в країні“.

Мистецький вечір українських лікарів

В суботу, 2 Твересня, відбувся в приміщенні Літературно-Мистецького Клубу оригінальний „Товариський вечір мистецького слова“, влаштований і виконаний українськими лікарями. Вечір відкрив д-р Р. Осінчук, а проводив ним д-р Р. Граб. В програмі ввечір входили мистецькі твори лікарів та були виконані ними самими, або їхніми родинами. Виступали п-ни: В. Кушнір, О. Ленець, Г. Хамула, С. Парфанович та лікарі: С. Ворох, Р. Граб, Р. Осінчук, Т. Крупа, М. Мігоцький, Ю. Мовчан, М. Орловський, І. Чолган та З. Штоколько. На фортепіані акомпаніював Ігор Соневицький. Мистецькі твори деяких лікарів відчитав дир. П. Прияк, який — як він це ствердив — не тільки споріднений з лікарями через свого брата, але й тим, що й

Мельників на партійному з'їзді в Києві закликає до вірнопідданства „СТАРШОМУ БРАТОВІ“; ХРУЩОВ В МОСКВІ ПЕРЕСТЕРІГАС ПЕРЕД „ЗАКОРДОННИМИ ШПИГУНАМИ“

Сталінів гавляйтер в Україні, секретар „української“ комуністичної партії Л. Г. Мельников на з'їзді тої партії в Києві вважав за потрібне знову накинущися на „українських націоналістів“, називаючи їх „американськими шпигунами“ та закликаючи народ до вірнопідданства московському „старшому братові“. Нью Йорк Таймс з 29-го вересня подав з Москви таке повідомлення свого кореспондента Геррісона Сейлсбері: „Промовляючи на з'їзді української партії в Києві, секретар української (комуністичної) партії Л. Г. Мельников гостро виступив проти українських націоналістів, називаючи їх „шпигунами, диверсантами і агентами імперіалістичних розвідних служб“. — як тепер „запродалися новим панам — американським і англійським імперіалістам“. — Проте, більша частина виступу Мельнікова — згідно з повідомленням „кореспондента Нью Йорк Таймсу — була присвячена головно справі українського вірнопідданства московському „старшому братові“. Мельніков, згідно з повідомленням Сейлсбері, на цю тему говорив:

„Об'єднання України та з'єднання її з Росією в одну російську державу врятувало український народ і державу та забезпечило їм розквіт і розвиток. Український народ відчуває глибоку пошану та вдячність для великого російського народу та завжди його своїм старшим братом. Все, що є найкраще і все що найкраще має український народ, він одержав його при допомозі російського народу під провідом партії Леніна і Сталіна“. Рівночасно в Москві попередник Мельнікова на пості Сталінового губернатора в Україні, Нікіта Хрущов, член Політбюро, перестерігав, що Злучені Держави Америки пригтовляються до нової світової війни проти Совєтського Союзу та закликав до найбільшої „пильності“ проти „закордонних шпигунів“. Повторюючи відомі пропагандистні комуністичні обвинувачення проти Америки за корейську війну та інші „варварства“, — Хрущов перестерігав, що „Америка намагається тепер відмінувати Совєтський Союз своїми шпигунами, диверсантами і саботажниками, пригтовляючи до нової війни.“

Переговори в Кореї відложено на дальших десять днів

Токіо. — Після „одностороннього перерва в переговорах в Памунджоні в справі перемир'я в Кореї, альянська делегація на вчорашній зустрічї з комуністами відвинула нові пропозиції в справі ямні і репатріації полонених, намагаючись переломити в цей спосіб „мертву точку“ в переговорах. Комуністи практично відкинули ці нові пропозиції, хоч і не сказали того виразно, пропонуючи перерву в нарадах на дальших десять днів, щоб могли „обміркувати“ альянські пропозиції. Чергові наради мають відбуватися в дні 8-го жовтня, але голова комуністичної делегації наперед заповів, що в нових альянських пропозиціях він не бачить нічого такого, що задовольняло б комуністичні „розважні вимоги“ відносно репатріації всіх полонених, в потребі навіть примусової. Альянський представник, відповідаючи на запити кореспондентів, чого можна тепер очікувати від комуністів, заявив коротко, що він „не є пророк“, щоб могли це передбачити. Згідно з інформаціями, альянські представники відвинули та змалювали мультимедію до вибору там ді пропозиції в справі репатріації полонених: 1. Всі полонені по обох боках повинні бути переведені в нейтральну і демілітаризовану зону, де окрема комісія Міжнародного Червоного Хреста повинна перевірити їх і кожний з полонених повинен мати право вільного вибору, куди він хоче йти, вертатися до своєї країни, або залишитися в країні, в якій він був як полонений. З хвилинною переведення полонених в демілітаризовану зону, всі полонені повинні вважатися за репатріованих. — Друга запропонована альянтами можливість така, щоб всі полонені, які вже виявили бажання вертатися до своїх країн, були негайно репатріовані, а всі інші повинні бути переведені в демілітаризовану нейтральну зону і там перевірені в демілітаризованій зоні щодо репатріації або залишення в тій країні, в якій вони були полонені.

МОСКВА ВІДКИНУЛА ЗАХІДНІ ПРОПОЗИЦІЇ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Москва. — Уряд Совєтського Союзу відкинув останні пропозиції західних великодержав в справі нової великодержавної конференції для підготовки мирового договору, який привернув би волю і незалежність Австрії. Виявляється, що уряди Злучених Держав Америки, Британії і Франції ще в дні 5-го вересня передали совєтському урядові ідентичні ноті, пропонуючи спільну великодержавну конференцію, що мала б початися в Лондоні 29-го вересня, та на якій були б обговорені і вирішені справи мирового договору з Австрією, відкликання з тої країни окупаційних військ та вирішення її повної національної незалежності і державної суверенності. Плучи назустріч дотеперішнім совєтським вимогам, західні альянти погоджувалися вже наперед на обмеження австрійських збройних сил, на гарантію вільних виборів в Австрії та на низку вимоганнях Совєтськими анти-нацистичних законів. Совєтський уряд, відкидаючи ці західні пропозиції в ідентичних нотах, переданих минулої суботи західним амбасадором в Москві, заявляв, що він не погодиться на жадну іншу акцію, доки не дістане західної відповіді на свою ноту з 14-го серпня. В цій ноті Москва домагалася, щоби в мировий договір з Австрією включили гарантію вільних виборів і основних людських прав та волюностей, як теж елімінацію нацизму і обмеження австрійських збройних сил. Совєтський уряд вважав, що західні ноті з 5-го вересня не узгадують цих вимог і тому він ці ноті відкидає. В західних дипломатичних колах розцінюється що совєтську відповідь як продовження на необмежений час теперішнього окупаційного стану в Австрії та „мертвої точки“ східно-західних суперечностей в цій справі.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На шість місяців	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з поведінки (з англійською частинною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language suppl.):	
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На шість місяців	\$2.00	Six months	\$2.00

За кожен зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТРАХ ПЕРЕД „ДИНАМІЧНОЮ ПОЛІТИКОЮ“

Довгі роки жила американська закордонна політика усіх засобів, щоб прийти до порозуміння з СРСР. Був час, коли Америка поступалась Кремлю майже на кожному кроці у війні, що тим врятує світовий мир. Гострими критиками цієї політики були в першу чергу ті націоналістичні групи в Америці, що мали рідних в країнах, з яких вони самі вийшли та які впади жертвою московсько-комуністичного імперіалізму. Знаючи трагічну долю своїх рідних, вони не мали ніяких ілюзій також і щодо кремлівських замірів підбити цілий світ, в тому і Америку, а тим самим знали, що Москві нічим догодити не можна. Вони знали, що Кремль думає тільки про те, що Москва має бути у проводі світу, а ніколи Вашингтон, що в світі є місце тільки для кремлівської диктатури, а ніколи для демократії.

Це почали розуміти тепер також і провідні американські кола. Тому і домагання „динамічної політики“, себто сильнішої руки у відношенні до Москви, нині не є вже голосом тільки меншини, різних етнічних груп, але голосом подавляючої більшості американського народу. Та якраз у такому моменті надходить до Америки голос з Європи, які намагаються придушити ту динаміку, на яку ми тут так довго ждали, вважаючи, що без неї не буде ніякої надії на визволення поневолених Кремлем народів, ні врятування ще вільної Європи перед московським підблемом.

Переглядаючи останні звідомлення американських кореспондентів з Європи, зокрема з Західної Німеччини, очам своїм не віримо, читаючи про протиполітичні настрої. Німці „не боляться Росії, вони навіть не вірять, щоб вона відважилась на них напасти“, пише кореспондент „Юнайтед Стейтс Нью-Йорк Ріпорт“. Тому вони проти Пакту Оборони, проти збройної і проти уряду в Бонні, бо „він тримає з Америкою“! Про американських воїнів та їхні грабунки в час війни і по ній, кружляють між німцями неймовірні історії, де їх улюблена тема розмов. У всьому, що стінуло Німеччину, винні — американці. Про злочинні намісти ніхто не згадує. Вся несправедливість звернена проти Америки і американців. Це дивиться в тому самому часі, коли з Східної Німеччини це дає відтиск до західного Берліну денно до 500 німців, шукаючи політичного азилу, які розповіді про важкий терористичний режим і безпощадну совітизацію цієї частини німецької землі та її підготовку до об'єднання з СССР.

Залюблена американською „динамікою“ також Франція, яка ще досі не може ринитись, на яку ногу стати, чи „іти з росіянами, чи з німцями“. Виглядає на таке, пише американський обсерватор, що „реалістична Франція не хоче бачити дійсності“. Про те, який дух в Англії, була вже не раз згадка. Можна тільки пригадати, що як ген. Айзенгауер агадав в своїй промові до збору Американського Леґіону про визволення поневолених Кремлем народів, то найсильніше зарагавано на це в Англії. За нею пішла майже ціла Західна Європа, залюблена „динамічною політикою Злучених Держав“.

На кого ж тепер нарікати, на Європу, чи Америку, коли американська закордонна політика не являється в відношенні до СРСР такою динамічною, якою вона повинна бути? Така дивна настанова Західної Європи дуже помагає совєтській пропаганді, яка продовжує свій „мировий похід“, представляючи Америку такою, яка силус Європу до збройної і війни. Через те важко теж говорити про „політичну динаміку“ у теперішній виборчій кампанії, бо кожна партія хоче представити себе єдиною, що принесе мир Америці. Цього не було б, коли б не було протиполітичної пропаганди в самих демократіях, в таких країнах, як Англія та Франція, чи теж в Німеччині, яка не відчуває ні вини за свій гітлеризм, ні відчуженості для американського народу, який її піднімає економічно і рятують перед совєтським загрозам.

Завдання нового президента

Виборча кампанія тепер в повному розгарі і обидва кандидати на президента, губернатор Аделі Стивенсон та ген. Девіт Айзенгауер, докладають максимальних зусиль, щоб залучити собі перемогу у виборах. Іх зусилля і старання тим більше подивидні, як подумати, які завдання стоять перед наступним президентом Злучених Держав та яку історичну відповідальність візьме на себе той, що буде 34-тим президентом країни.

Помінаючи всі внутрішні клопоти, згадайте б тільки про деякі головні міжнародні справи, розв'язка і поладження яких вимагають великої відповідальності, великих зусиль і, можливо, чималих жертв.

Головною м'яною родною проблемою Злучених Держав є тепер справа миру, точніше, наладнання теперішнього „холодного“ ще конфлікту між Злученими Державами та вільним світом з одного боку, і Совєтським Союзом з другого. Президент Труман і двопартійна закордонна політика видвинули та започаткували здійснення концепції розбудови відповідної сили для досягнення миру. Попередня політика угодовства та уступок у відношенні до Совєтського Союзу цілком завела і Америку цілком природно привела до переконання, що Москва буде далеко податливіша на пропозиції миру і спокійності тоді, коли за ними пропозиції постійно величезна могутність. Організація Атлантичного Пакту, Європальська Оборонна Спільнота, загальне зброєння та ціла низка інших заходів подумали як засіб до тієї мети: наладнання співпраці та замирення з Совєтським Союзом. Новий президент матиме за завдання зм'якшити до завершення цієї політики. Передвборчі платформи та заяви вказують на те, що ця політика буде відповідно скріплена, матиме більш „динамічний“ характер, а з цим може принести низку нових клопотів і труднощів.

Багато клопотів матиме новий президент і з поодинокими проблемами міжнародної політики. Європейські країни, щоб могли виконати свої оборонні зобов'язання, потребуватимуть ще дальшої американської допомоги. „Твердим горіхом“ залишається теж справа включення Західної Німеччини в західну оборонну систему, як і ціла господарська та політична система інших європейських країн.

Одним з найслабших пунктів в альянській міжнародній політиці, з якою матиме справу новий президент Злучених Держав, є положення на Близькому Сході. Цей важливий стратегічний район в безпосередньому сусідстві із Совєтським Союзом є найменше забезпечений перед найбільш загрозливою на тому просторі совєтською агресією. Великою перешкодою для забезпечення Близького Сходу є розбурханий та викори-

стовуваний Совєтами націоналізм арабських народів. На Далекому Сході найгострішою проблемою американської політики є війна в Кореї та її безвиглядність, подібно як і безвиглядність миру. Теперішній стан не зможе вже довго татнуватися й Америці та її альянтам прийдесться

Микола Чубатий

Криза в українознавчих науках

(Думки з нагоди Близьких Загальних Зборів ІНТН в Америці)

II. Поява системи історії східної Європи Михайла Грушевського з окремих місцев в ній для українського народу була переломною подією в історії українознавчих наук. Відтепер чітко був окреслений обсяг не тільки загальної історії українського народу, але також обсяг історії української літератури, українського мистецтва, української музики, одним словом усього духовного життя українського народу в минулому. Всі українознавчі науки опірались на історію України тепер свій власний український хребет. На основі історичної схеми Михайла Грушевського почала формуватися заокруглена система українознавчих наук, що могла дати відповіді на всі окремі питання українського минулого та теперішнього, зокрема на відношення українських гуманістичних студій до таких же студій російського та білоруського народів.

Звичайно того всього не дав сам Михайло Грушевський, бо він сам був тільки істориком, та доволі добрим ерудитом в ділянці української літератури, але не дає його наслідники — історики, соціологи, літературознавці, мовознавці, дослідники історії мистецтва, музики, філософії та вісній історії всіх наук. В добу української революції та творення української держави (1917) відокремлюється чітко історія українського права як окрема наука, що було якимсь ствердженням, що український народ став вже нацією, політичним самостійним колективом.

Українська праісторія віднаходить окремішність українського народу, чи там його далекі предки вже в добу трипільської культури біля двох тисяч років перед Христом, а потім слідкує за передісторичним та часоісторичним буттям українського народу впродовж періодів скітського, сарматського та геттського суспільства аж до історичних антич. Так зрозуміла праісторія української нації наводить далі розроблення в праісторії українського мистецтва та знайшла висококомітетний літературний відгомін в українських класиках (Зеров, Филипович та другі), що дошукуються джерела української духовності в найбільше глибоких джерел людської духовності

винести рішення, або обставини можуть заставити їх до рішень, які зганяють совідей нового президента впровадженню нею.

Як до усіх цих великих проблем додати ще багато-багато менших, які вже є, або ще можуть виникнути, тоді справді можна подивитись тих відважних мужів, які докладають стільки зусиль, щоб дістатись до Білого Дому, в якому очікують їх ще тільки більші і відповідальніші труднощі та обов'язки.

Микола Чубатий

Криза в українознавчих науках

— в гелленському світі. Така праісторія українського народу ставила кріпку наукову основу під повну духовну самостійність українського народу та прямо виключала якнебудь духовні споріднення з росіянами. Археологічні праці та антропологічні дослідження В. Щербанівського поставили остаточно та кінцеву точку на праісторичним українським „і“.

Учнів та наслідників Михайла Грушевського на полі історичних наук надали історичній схемі українського народу, створений їх майстром, більше державничий тугості. Не тільки маса української була у них дивуном українського минулого, як твердив М. Грушевський, але також інтелекція, тому українська історія не може бути тільки історією української маси, але історією всіх верств — історією державничих проявувань українського народу (В. Липинський). Українська маса мала заслуги зберігача самого кореня нації в найгірші часи національного лихоліття, але вона часто була чинником, що руйнував українське державне життя, а навіть сліпим зваряддям в руках окупанта України проти інтересів українського народу як нації.

Наслідники М. Грушевського доповнили та скорегували його погляди на джерело духовності українського народу вже в історичні часи та ствердили виразніше, що український народ втримував поборитиство з західним світом вже в княжій добу, коли повин був вартовому брами народів, куди вдиралися азіати до Європи. Також ціла культура українського народу була пронизана західними впливами гуманізму, барокко та модерними впливами західної Європи. Одним словом український народ хоч був частинною східно-християнською світу, однак своїм поборитиством з гелленським світом в далеку давнину та з західним світом в середньовіччя та в нових часах став частинною західного світу хоч і зі своєрідною історичною місією на сході Європи (Ю. Липа). Про західні впливи в українській історії М. Грушевський теж говорив, але не розвивав тієї думки та не підкреслював її так сильно як його наслідники. У зв'язку з тим мусіла прийти коначна ревізія теж

заокруглена система ново-часного українознавства, опіра на історичну систему Михайла Грушевського, була вже вповні розроблена та науково узасаднена біля 1930 року. Вона давала наукову основу самостійній українській нації і це саме так глибоко занепокоїло Москву. Життя показало, що українське політичне самостійництво не було ділом переходової, революційної пропаганди, але було вже оперте на такі сильні наукові основи, що її полетіти в короткий добу „українізації“ на Радянській Україні не наблизила українського народу до Росії, але навпаки відда-

лого крайніх поглядів набутих від „западно-руської“ історичної школи на роль церковної унії та українського католицизму в історії України.

Логічні конвенції з історичної схеми М. Грушевського витягнули теж українські мовознавці, які доказали, що українська мова розвивалася як самостійна мова прямо з праслов'янського пня та що не було ніколи „обсерваторської мови“ як спільного пня трьох східно-слов'янських мов. Цей науковий погляд найкраще з'ясував акад. Степан Смаль Стоцький та його послідовники.

На основі історичної схеми М. Грушевського українські літературознавці розробили історію української літератури як самостійної літератури українського народу, і в старій добі панування церковнослов'янської літературної мови, ітек в новій добі народної літературної мови. Українська література стає окремою духовною цілістю виразником гелленсько-західної духовності українців в минулому та в теперішньому. Не хто інший, тільки комуніст Микола Хвильовий цей факт прийняв та з'ясував як напрям розвою української літератури — на майбутнє. Він кидав апеляцію, щоб українська література орієнтувалася на психологію західної Європи, а плечима відвернулася від Москви.

Вернувшись до підставу історичної схеми М. Грушевського історики українського мистецтва дали замкнений курс історії українського мистецтва та окремої мистецької творчості українського народу, відмінної та самостійної від мистецької творчості російського та білоруського народів. Те саме сталося з ділянками всіх секторів духовної творчості українського народу, з музикою, філософією тощо.

Немов завершенням тої наукової системи українознавства, на якій як на твердій скелі, оперлася національна свідомість українських мас та амбіції українців стати вповні самостійним державним народом, було створення окремої науково узасадненої системи історії українського права — державного (публічного) та приватного. Наука історії українського права „manifestува“ виразно державну зрілість українського народу та намічувала ідеологічні шляхи, що згідно з ним треба організувати державну систему самостійної України. Примим наслідком того було створення теж української економічної системи в минулому (праці М. Слабченка), в теперішньому (Волобуєв) та в майбутності.

Заокруглена система ново-часного українознавства, опіра на історичну систему Михайла Грушевського, була вже вповні розроблена та науково узасаднена біля 1930 року. Вона давала наукову основу самостійній українській нації і це саме так глибоко занепокоїло Москву. Життя показало, що українське політичне самостійництво не було ділом переходової, революційної пропаганди, але було вже оперте на такі сильні наукові основи, що її полетіти в короткий добу „українізації“ на Радянській Україні не наблизила українського народу до Росії, але навпаки відда-

„СОЛЯШНІ ДНІ“

Соляшниковий колір обгортки і росна свіжість картини роботи Ніни Мудрик роблять мило, погідне враження і в такому ж настрою ведуть читача на стрічу з авторами книжечки (Соляшні дні; відбитка з „Нашого Життя“, Філадельфія, 1952). Всі вони відомі і заслужені письменники дитячої літератури. І як дити кожній зустрічі — по довший привіт — очі допитливо шукають зміни: впрости, змужжати — чи рокам поділися, напнули крила до легу вгору — чи тягнуть будні по битому шляху?

Іноді не помічаємо зміни, здається все по-давньому, як оце в новій, соляшній книжечці. Усе в ній, як було колись в рідному краю: „... зелені поля, тихий гайок, соловейки і фіялки, хлопчача річка, рахують жаби, стрибають на дубині галки, весело мекотять овечки на втіху майло пастушка“. — Вкінці обнялися на фармі, виведені з етнографічного вірності. Усе те мальовниче, м'яке і навіть зворушливе для нас дорослих, що виродилися і жили у чарівній нашій Батьківщині, бо вона по кінці життя нам вникається у споминах і снах.

Звичайно, хочемо і треба вщепити в молоду душу дитини любов до рідного краю, та описовий матеріал в книжечці, хоч і вартісний, замало дає аскрих, емоційних моментів, яких так жагуче прагне дитина дошкільного віку. Коли метою „Соляшних днів“ є допомогти матеріал до дошкільним вихованням у праці з дітьми, тоді корисно було б відокремити з матеріалом подати теж деякі методичні вказівки, тобто: як цей матеріал дитям подати. Прим., яка ціл, як ввести в потрібний настрій, яких вжити посібників, як перевести інсценіза-

ції.

Замітне, що хоч східна Україна була відділена від Західної України та від наукового українського світу на еміграції доволі важко проходилим кордоном, проте українознавство розвивалося там досить „по тих шляхах“ наприклад. Ідеї західної частини української науки перемішувалися з ідеями української науки під радянською владою та взаємно на себе впливали, з аокруглюючи ідеологічно суцільну систему українознавства. Тепер вже могла бути мова, тільки про доповнення та збагачування цієї системи, а не про зміну її основи.

Цій праворівній українській системі українознавства (якщо в ній можна говорити про праворівність) виповіла безпощадну війну червона націоналістична Москва. Ліквідація Михайла Грушевського як вченого українського історика та цілої його школи (1932) це не була вже тільки ліквідація історичних поглядів Грушевського; це була теж спроба ліквідації цілої тої системи українознавчих наук, що була оперта та всебічно науково розбудована на історичній системі Михайла Грушевського зусиллями чотирьох поколінь українських вчених.

Москва виповіла тоді бій закінчений новочасній системі українознавства як такої і ту боротьбу перевела усіма засобами брутальної совєтської техніки, як фізична ліквідація вчених, поставлення їх творів на індекс заборонених Москвою книжок, повне вищифання творів „заражених“ тою українською науковою системою з обігу та зліквідування навчання поодиноких наук українознавства взагалі або їх перетворення на нові обсерваторії реїни під новими назвами. Русифікація Всеукраїнської Академії Наук в Києві була видимим знаком тої невидимої ще досі російської плітовості.

Ідеологію українського самостійництва — духовного та політичного, — що впливала логічно з новою науковою системою українознавства, прозвано „українським буржуазним націоналізмом“, зате нову обсерваторію науку охрещено „культурою соціалістичною по суті а українською по формі“. Почалася на східній Україні доба українського наукового та культурного лихоліття, що прибрив на силах з кожним роком. Цей стан тривав до нині.

(Докінчення буде)

цію, які ставити дітям питання, щоб їх зацікавити і привчати вільно висказувати свою думку. Очевидно, не все те виконується одного дня, до теми вертасмо кілька разів і все з іншим підходом. Без тієї підготовки по прочитанні або розповіді обов'язково йде питання „чи дітям подобалася казка?“ — „Таааа“, почуємо таку ж саму формальну відповідь, і на тому звичайно кінець.

Соляшні книжечка мало бере до уваги найбільше дошкільну дитину, що є невисоким джерелом перших дитячих зацікавлень, не заспокоює природної жажди знання, не дає відповіді на стільки запитань „чому, як, навіщо?“, що на них іноді не стає терпачі відповідати. Книжечка дає мало матеріалу на теми, які не тільки цікавлять, а просто хвилюють наших дошкільнят, передусім тих, що живуть в містах. Як вивчати і повчально можна використати в іграх і гутірках, у казковій формі, такі щоденні дії, як реагування на червоне і зелене світло на перехрестях вулиць, співаючи колового руху в поближній шкільних будинках, звичайно телефону у важливих випадках (наші маллята вже привчати орудувати, а то й відбирати телефон), демонстрування на іграшках правильності їзди „автом“ і причин різних випадків, далі як купувати квитки їзди і як поводитися в трамваї чи в підземній залізничці. „Дошкільні діти“ дуже люблять вживатися в такі ролі. Близькі і цікаві сьогодинішній дошкільній дитині є теж радіо і кіно-фільми, хоча вона не в силі ще скопіювати цілості, лиш фрагменти. Та все ж радіє передати для дитячих садків (кіндергарденів) як диєр мають виховне значення. І взагалі, місто з вишлями свого щоденного життя і цивілізаційними досягненнями настільки глибоко увійшло в дитячу психіку, що навіть тоді, коли діти перебувають серед природи в оселях, таборах, вони у вільних іграх і майструванні найкраще вибирають міську тематику. І цього явища не слід недоцінювати, мусімо чомусь приготувати дітей до життя сьогодині і завтра.

В „Соляшних днях“ це одне нагадує давні часи у рідному краю. Це дитячі вірші, дороблені до мелодій народних пісень. Найбільшою популярністю у тілі музичної комбінації втілюються мелодії пісень „Там на горі сніг біленький“, „Ой під гасм, гасм, гасм зеленечком“ (як в книжечці) та „Часто теж „Заграєш ти цигане старий“, „Завів би я бандуру“ і багато інших. На те, що голосова сила тих мелодій цілком не під силу малій дошкільній дитині, мало хто звертає увагу. Невже ж не мусімо справді дитячі пісеньки, можливо, для вуха публіки на імпрезах не досить ефектовні, але „зате щиро подитячому безпосередні? Іх багато, з нотами і поясненнями для рухових інтерпретацій, у „Весняночці“ В. Верховинця (Харків 1927). Тут і там, в дитячих виданнях, знайти теж можна щось для малих дітей більш підхоже і нове.

Соляшні книжечка своїм обсягом маленька і тому, але не могла вмістити кілька настільних ігор та зразків дитячих іграшок-саморібок. Цей рід занять сприяє розвитку дитячого думання і вільної творчості, дає теж нагоду для відпочинку тіши, однак потрібні дітям і матеріал.

Ціх кілька завважень цілком не зменшує вартості „Соляшних днів“, являють підкреслену потребу такої видання для широкого вжитку, і не тільки для читання і розказування дошкільним дітям, але теж як книжечка-летурка для молодших школярів.

Упорядкувала цю нову книжечку п. Марія Юркевич, що після Софії Русової є сьогодині найкращим знавцем української дошкільної справи. І коли до співпраці з нею ставили, крім активних вже в тій ділянці письменників, теж молоді, хай початкуючі, але талановиті мистці, пера, ліній і звуку, тоді дитяча сторінка в „Нашому Житті“, яку редактує п. Марія Юркевич, а видає Союз Українок Америки, набуває більше різноманітного виразу, а чергові окремі видання стануть цінним вкладом в українську дитячу літературу. Марія Пастернакова

Д-р Роман Кришталський

Український Державний Центр

(Доповідь на 5-тому Конгресі Американських Українців)

(2)

Але аж нова дійсність після перемоги альянтів, особливо в американській зоні Європи, дала спроможність нового оформлення і оживлення тієї боротьби. На справді соборній еміграції знайшлася українська національно-політична провідна верства всіх земель зі своїми політичними партіями і організаціями. Важко було зібрати і упорядкувати ті українські сили. Від 1945 р. почалися консолідаційні заходи. Ясно, що в їх осередку стояв Державний Центр УН-Республіки з президентом А. Лівницьким на чолі. Ці заходи завершилися створенням Українського Національного Раді в Виконавчого Органу при Державнім Центрі 1948 року. Всі політичні партії, крім однієї ввійшли до УНРади, признаючи їй єдине право репре-

зентувати Україну перед світом. Традиційний Укр. Державний Центр, створений революцією 1917 року, дістав оце вдруге ствердження племісним політичної еманції українського краю. Голова Директорії, як голова держави, УНРада як еміграційний український парламент і її Виконавчий Орган — це те, що тепер розуміємо під поняттям Українського Державного Центру.

Значення такого єдиного репрезентанта України для дальшої боротьби величезне. Без такого єдиного центру неможливе зосередження думки і волі народу, кінцеве в обличчя рішальних подій, що до них наближається світ. Без такого єдиного репрезентанта неможливо добитися признання, навіть простого репрезенту, з боку чужих, зацікав-

лених українським простором — держав.

Ми, українці, в цьому відношенні в вигідному положенні, в порівнянні з деякими народами, що так само знайшлися під совєтською окупацією. Бо у нас Державний Центр оснований на легальній тягловості, репрезентований навіть тим, що досі на Сході стоїть перший наслідник Симона Петлюри, президент Лівицький і першим головою Виконавчого Органу став останній прем'єр Самостійної України с. п. проф. І. Мазепа. Крім того Український Держ. Центр оснований на признанні ВСІХ — опріч однієї — живих політичних українських груп, від націоналістичних через центрої — демократичні до соціалістичних — від східних до західних. Укр. Державний Центр це вірний носій ідей 22 січня 1919 року: УКРАЇНСЬКОГО СОВОРНОГО САМОСТІЙНОСТІ.

Так новооформлений Держ. Центр почав свою діяльність. В першу чергу акція видавничої: Видання періодичних бюлетенів про важніші події українського життя в краю і на еміграції, короткі брошури про засадничі позиції УНРа-

ди та основні лінії її політики; видавничі для ужитку міжнародного політичного світу, про Західно-Українські Землі (книжка готується до друку). Таких видавничих польських про укр. західні землі маємо вже чотири — а із-за браку фондів ледве чи зможе виявитися українська книжка), періодичні статті в пресі і журналі прихильних УНРади, періодичні статті в пресі і чужинних журналах, особливо італійських, англійських і німецьких, час до часу і французьких, безпосередні контакти, розмови, конференції з представниками чужих урядів і чужого політичного світу. В Англії представництво УНРади удержує постійний зв'язок з представниками обох партій, інформуючи про українське політичне життя. Так само в Італії, представники УНРади є у постійному зв'язку з італійськими послами і сенаторами, та заходами представництва за-сновано італійсько-українське товариство, на якому минуло-го тижня реферував про стан української справи, заступник референта заграничних справ інж. Андрієвський. Аналогіч-но діяльність розвиває пред-

ставництво УНРади у Франції. УНРада досі про признання симпатій і прихильних настроїв серед міжнародних партійних організацій. І так поділа, щоб її члени, що належать до демократичних організацій, взяли участь у 2 міжнародних з'їздах конгресів, лібералів в Лондоні (1949) другого раз в Штутгарті (1950).

На обох з'їздах роздано нашу політичну літературу, інформовано учасників про українське і пропозиції до схвалення резолюції про українські домагання, які були їй схвалені. Так само поділа УНРада про участь членів соціалістичної партії в міжнародному конгресі у Франкфурті (1951) з такими самими вислдами. Так само представники УНРади були на Загальному зібранні Рад Об'єднаної Європи в Штрасбурзі (1950) і там пояснювано українські домагання на зібраннях європейських і американських журналістів, там теж мали представники УНРади розмову з головою зібрання Об'єднаної Європи — Спааком. Багато заходів прийняти УНРада справі признання її заступників до Ор-

ганізації Європейської Руху. В тій організації діє секція Східної Європи в якій заступлені є уряди сателітів і УНРада робить безперервні заходи, щоб її представники прийняли в склад повноправних членів тої секції. Ці старання покищо довели до того, що представники УНРади були допущені до зібрання загальної секції в січні 1952 р. в характері обсерваторів і вони продовжуються далі. УНРада є в прихильних т

ПРОЦЕДУРА РЕЕСТРАЦІЇ І ГОЛОСУВАННЯ

Національні організації поширюють своїми членами брошури, які пояснюють американським громадянам, особливо таким, що голосують уперше, що вони мають робити, щоб зареєструватися і голосувати під час національних виборів 1952 року. Брошура під назвою „Абетка виборів: як зареєструватися і голосувати“ заготовлена Загальною Радою Громадської єдності для непартиїної, неаполітичної кампанії про реєстрацію та голосування, проведеної Американською Герітхс Фондацией.

Брошура подає три основні кваліфікації: права на голосування: 1) Громадянин Злучених Держав від народження або після натуралізації, 2) Вік принаймні 21 року за винятком Джорджії, де встановлено вік виборців — 18 років, 3) Перебування в даному штаті (здебільшого, рік), в повіті (від трьох до шістьох місяців) і в виборчій окрузі (від 30 до 60 днів).

В брошурі особливо підкреслюється, що виборець мусить бути задовільно зареєстрованим, щоб мати право голосувати. Зважаючи на те, що період реєстрації різний в різних штатах, брошура подає інформацію про те, що довідатися про реєстрацію можна по місцевих виборчих бюрох, Міських Радах, судах та інших громадських і політичних організаціях.

В брошурі також подано вимоги для виборців по різних штатах, особливо для виборців по різних штатах, особливо для тих, що голосують вперше. Подано також описи типових виборчих пунктів і обов'язки різних урядовців при цих пунктах. Тлумачаться також питання, що їх ставлять виборці при голосуванні: адреса, ім'я, вік, сімейний стан, як

СЛОВО РІДНЕ

(Завваги з приводу появи підручника української мови)

Поява шкільного підручника — явище, здається, не таке то вже важке, щоб про нього аж розпитували. Адже це річ самозрозуміла, що де є школа, там і є шкільні підручники. Во ж добра книжка це необхідна частина всього навчання.

І так само життя поставило українську Учительську Громаду в Америці перед невідкладною konieczністю, дати дитині в руки добрий підручник української мови. Учительська Громада веде цілий ряд курсів українознавства, де скількись дівочий іде веде поза тисячу. І ось для цієї дівочки, підготовлена вона ряд підручників. Поки що вони лежать друком два з них, а саме: в минулому році „Мова Рідна“, а цими днями другий п. н. „Слово Рідне“.

Книжку „Слово Рідне“ складав доволитий педагог, знавець методики проф. Кость Кисілевський. Вводять нас у це друковане слово прегради вступ „На новій Землі“, який ставляв перед очі молоді ідею „поважати й цінувати американську науку, але любити і пізнавати свою рідну“ та після молитви „Боже великий єдиний“! Цілість книжки побудована не шаблону, а за оригінальними, цікавими циклами, що напевно зацікавляють кожного читача. Іх разом десять. Ось вони: „Наша батьківщина“ — перший, основний цикл, що просто визнає напрям цілої

ГОЛОВНА УПРАВА СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ, Інк.

ТРЕТІЙ РІЧНИЙ З'ІЗД СУМА

відбудеться в днях

4 і 5 (субота й неділя) жовтня 1952 р.,

в приміщенні клубу Українсько-Американських

Горожан у Філадельфії 847 N. Franklin Street.

ПРОГРАМА З'ІЗДУ:

СВЯТО, 4-го ЖОВТНЯ: 1) Відкриття З'їзду о 10 год. ранку, 2) Вибір Президії З'їзду та Комісії, 3) Притія, 4) Звіт з діяльності Головної Управи СУМА, 5) Дискусія над звітами та схвалення роботи уступаючої Управи, 6) Доповідь: „Нині й завтра“ — проф. І. Вовчук, 7) Доповідь: „Напрямок внутрішньої роботи“ — проф. Вовківський, 8) Дискусія над доповідями.

НЕДІЛЯ, 5-го ЖОВТНЯ: О 9-й годіні Богослуження в українських церквах. О год. 10:30 продовження нарад.

1) Звіт комісії, 2) Затвердження уточнень в програмі і статуті СУМА, 3) Вибір керівних органів СУМА, 4) Ухвалення резолюцій, 5) Висновок і закінчення, 6) Закриття З'їзду. Реєстрація делегатів і гостей \$1.00 від 10-ї годіни в суботу. В суботу о год. 8-й вечора ЗАБАВА з танцями в залі клубу.

З сумісним привітом! За Головну Управу СУМА: В. Омеляченко, Голова. Е. Івашків, Секретар.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаго, Ілл.

Річний Річний Т-ва „Українських Професіоналістів і Бізнесменів“

Т-во „Українських Професіоналістів і Бізнесменів“ в Шікаго існує від кількох років, але війна та її наслідки причинилися до того, що діяльність Т-ва була зупинена. Багато членів Т-ва, за той час, відійшли у нічність... інші покинули купецтво з різних причин, а ще інші перестали думати про свою організацію. Во кожному з нас може легко уявити собі що в такому „Вавилоні“ як Шікаго, наші фахівці та купці не є залежні виключно від своєї української публіки. Це вони самі бачать дуже добре. Але разом з тим всі наші місцеві організації при кожній нагоді ставлять несправедливі вимоги до тих же самих фахівців і бізнесменів, мимо того, що вони — „свій до свого“ у відношенні загалу до своїх купців і фахівців — дуже слабо переводяться в життя.

Отже здавалось, що вже більше не вернеться ті часи, коли наші фахівці і бізнесмени улаживали гучні та веселі пініки, де запрошували своїх клієнтів та приятелів, а гості гостей дійсно погосподарські — все даром. Вони — наші професіоналісти і бізнесмени — організували через власним коштом гарні концерти для безплатного користування нашої громади. Спомини про ті часи не міг так легко промаявти і так скоро затертися у пам'яті же живих учасників: люди згадували їх та й питали себе — чи і коли ті часи вернутьс.

Через кілька років принесла з різних земель багато сумно і так тривалою а разом приносять нові надії із живою кров'ю та молодим життям наших братів і нові можливості для зміцнення та закріплення головних баз всього нашого життя — купецтва, ремесла, фаху.

Отже, наші професіоналісти

рив. Цикль „Різдвяні звичаї“ змальовує, прегарну, старовину, українську традицію, зв'язану з Свят-вечором та Щедрим вечором. Окреме, окреме місце, поза циклами, займають дві статті, присвячені темі „За соборну й незалежну Україну!“.

За ними іде цикл „Тарас Шевченко — Гейі України“, присвячений творчості великого Кобзаря. Закінчує його глибоко настроєний спогад К. Кисілевського „На Тарасові могилі“. Назви дальших циклів „Лихоліття в Україні“, „Народня поезія в звичаях і піснях“, „Праця і пильність основи життя“, та „Героїзм і герої“ говорять самі про себе. Закінчує книжку чарівна поезія — молитви М. М. Мельника „Спаси, рятуй нас, Пречиста Діво“. Виховну вагу цієї книги підкреслює мистецькі світлинки та картини українських мистців Івасюка, В. Вадимюка, П. Ковжуна, М. Бутвичка.

Треба ствердити, що книжка проф. К. Кисілевського це не тільки підручник до навчання мови на певному, шкільному ступні. Це щось більше, іменно, це провідник по широкому полі українознавства. І в цім якраз її вагість. Во вона вказує нам, як реалізувати теоретичні міркування на тему виховання української дитини. Користуватися тією книжкою можна на різних ступнях навчання молоді в літах від 9 до 18. Учительська Громада поки що не провадить цілоденних шкіл. Вона організує наразі вечірні курси української мови. Книжка проф. К. Кисілевського має за завдання задовольнити потребу цих курсів, в першу чергу.

Поза цим нехай буде вільно мені, від організації Учительської Громади зложити на цьому місці щирю подяку тим, хто причинився до появи цієї цінної книжки. В першу чергу проф. К. Кисілевському за велітською працю, вложену в цю книжку. Невменше щира подяка належить У.К.Комітетові за грошовий дарок, який дав змогу приступити до реалізації видання, та У.Н. Союзіві за це, що радо пішов на зустріч Учительській Громаді, і допоміг вижити на денне світло цій так дуже потрібній книжці.

Микола Кокільський

Можна зовсім сміло сказати, що наші професіоналісти і бізнесмени вповні освоїли свою намічену ціль, т. зв. зпівні задоволили учасників пініку. Во і весела музика пригравала до танців і багатий буфет та кухня зі свіжими напінками та перекосами працювали справно до останку.

А з того всього можна надіятися, що будуча імпреза чи пінік улажені Т-вом „Українських Професіоналістів і Бізнесменів“ в Шікаго — присидас собі ще більше публіки.

А. І. Ко.

Честер, Па.

Український День — на цілі УККА.

В неділю 7 жовтня ц. р. відбувся у нас Український День, улаштований місцевим відділом УККА, при співучасті майже всіх українських організацій м. Честера. В дружній атмосфері старша і молодша імміграція прозела по полюде в застатку пініку: вої площі Савой, дві милі за містом. В настрійному пошумі автентичних українських верб, неонін учасник свята — призвав свою сіру буденщину, гамір фабричних станків цього сильно індустріального міста, де всі заробляють важко на свій прожиток. В тілі зелених, традиційних верб було затишно і легко, як на глухому селі на рідних землях.

Свято відкрив голова честерського відділу УККА, п. Микола Муляр, представивши зібраним ціль зустрічі: допомогти українському Конгресовому Комітетові. Провід Свята перебарс з черги п. Григорій Медвідь, голова парафії Успенія Пресв. Богородиці. Першим промовцем був популярний на терені Честера п. майор Михайло Дармоград, із Філадельфії. В сильних словах, англ. і українськими мовами, представив свій зібраним американським політику під сучасну пору, та як нам, українцям, до неї якнайкраще достосуватися.

Злучений мішаний хор м. Честера, під знаменитим орудою „Володимир Корчинського (голова „Самомолоді“ в Честер) — відспівав ряд українських пісень. В часі концерту виступив головний промовець Свята, д-р Микола Ценко, із Філадельфії. З'ясувавши ціль українських Днів в Америці, представив шан безсидний сучасне положення нашого народу на рідних землях, як теж завдання української імміграції, розкинутої тепер по всім світі. Затонув в актуальну проблему „старшої“ і „молодшої“ імміграції подав великі досягнення старої імміграції, закликаючи „молодших“ включитися в старе й широке громадське русло, допомагаючи „старшим“ своїм молодечим ентузіазмом та досвідом із Краю. В першу чергу слід нам всім без винятку об'єднатися на загально-національній платформі УККА.

Також промовляв голова філадельфійської фулі УККА, п. Бак-Бойчук, подавши ряд дуже цінних думок, відносно нашої громадської праці, в рамках нашого найвищого національного авторитету в ЗДА — Українського Конгресового Комітету.

Другою частиною Свята, був виступ танцюристів-аматорів і малих, здібних музикантів-мандолиністів, із української парафії Успенія Пресв. Богородиці в Честер. Діточа оркестра існує тут від двох років, під проводом параф. диригента, п. Сергія Ковальчука. Знову ж танцюристи, це від ряду літ відома на терені Честера мистецька група тут родженої молоді, в останніх роках доповнена свіжими силами новоприбулих. Довголітнім мистецтвом провідником цієї групи є п. Теодор Торстлук, тут роджений ентузіаст рідного мистецтва, як теж відомий ри-

ЗАПІСЬ

ДО УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА

що студіює на каледжах та університетах Каліфорнії, щоб подати свої адреси до Мірослави Томоруг, 2904 Whaler Str., Apt. 3, Berkeley, Calif., в цілі налаштування українського життя на цьому терені, та створення Української Студентської Громади чи товариства на професійній базі.

М. Томоруг.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„ЗОЛОТА ПШЕНИЦЯ З УКРАЇНИ“

„Наповнений доверху зерном самозвал (автомашина) з пристосованими для самовивантаження — ред.) високочин за лісомиг, заколихав, розсиплюючи збіжжя, і помчав битим шляхом на Софіївку...“ („Рад. Укр.“ 15 серпня).

Це образок, яким способом і темпами вивозиться з України хліб. „Достроково... виконали річний план хлібозаготівель колхозів і совхозів Ровенського району. В орошилоградській області, здавши на заготівельні пункти найціннішої продовольчої культури — пшениці на 300 тисяч пудів більше ніж торік... на 400 тисяч пудів хліба більше здали на державні заготівельні пункти колхозів і совхозів Білавіського району Одеської області. В загальній кількості зданого хліба 95,5% становить найцінніша продовольча культура — пшениця... План заці пшениці з Володарського району Сталінської області виконано на 120%. Державі зданого пшениці на 458 тисяч пудів більше ніж торік...“ („Рад. Укр.“ 14 липня).

Це короткі нотатки (а їх сотні — ред.) про виконані планів річного грабування хліба з України, які дають у фрагментах образ цього грабунку: поодинокі райони лише „перевиконують“ план на сотні тисяч пудів (пуд — 16,4 кг.), найціннішої продовольчої культури — золотої пшениці. Річно на Україні „заготовляється“ понад мільярд пудів зерна. Цього року, судячи з звідомлень, це число буде значно перевищене.

Що ж залишилося на Україні і що ідуть колхозні діти? На це питання відповідає та ж „Рад. Укр.“ з 15 серпня, яка показує, як українські діти з шляхової пилкою змінюють зерна випадково розсипаної жмені зерен цієї пшениці, зловивши її, що ці зерна попадають цим дітям. Один з пасажирів на автомобіні з пшеницею, яка хвацько вилетіла з-за колхозної лісозахисної смуги на шлях, каже:

„Це вже просто злочин... тільки глянтьє, — показує він на хлопчиків, які поралися біля мішка край шляху. — Бачите скільки зерна назмітали“ („Рад. Укр.“ 15.8).

Українські діти, збираючи з шляховим пилком зерна розсипаної пшениці, мільярдами пудів продукуюного їх батьками — колхозними рабами Москви — оце символічний образ сучасної України.

„В цьому році площа посівів озимих культур на Україні значно збільшується. Особлива увага приділяється розширенню посівної площі основної продовольчої культури — пшениці...“ („Рад. Укр.“ 8 серпня).

На початку цього року, українське сільське господарство, затонуло в кліщі московської колоніальної економічної політики супроти України, яка штучно стримується інтенсивний розвиток сільського господарства, — настільки малою ці окови — питома вага в сільському господарстві тваринництва, інтенсивних кормових і т. ін. культур постійно зростала і питома вага в посівах зернових культур зменшувалася, хоч сумарна продукція зерна, у висліді зростання врожайності, збільшувалася. Нині Москва перетворює Україну в колонію монокультури — пшениці, гамуючи розвиток інших галузів сільського господарства і тим підірвуючи основні економічного універсалу і суверенності сільського господарства України.

Московська на Україні „агрономія“, як каже передова стаття „Рад. Укр.“ з 8 серпня, переповідаючи постанову ЦК КП(б)У про поширення засівів пшениці: „У зв'язку з тим, що значна частина озимих пшениць в республіці сїється по стерньових попередниках (цебто практично, пшениця по пшениці, ред.)...“ радить провадити орону „стерньових попередників під пшеницю“ у той же день, коли злято врожай, але не пізніше, як на третій день.

МОДНА МОСКОВСЬКА ПШЕНІА

Лондонське радіо зловило модну тепер у Москві пісню, яка починається такими словами (в перекладі): „Коли Сталін щось сказав, то ти вже це маєш, або матимеш...“ На жаль, радіо не подало дальших слів пісні, що совєтські невідільники матимуть: Соловники, Коліму, звичайну в'язницю, чи смерть...

Часопис „Свобода“ повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Місяць збору передплати на недільне видання „Свободи“

Минули літні місяці, коли люди або вийждали кудись на відпочинок і цікавилися не так читанням, як лісом, водою та чистим повітрям, або просто знемагали від спеки і через те не могли читати. Тепер уже масою осін, з прохолодними днями, дошмири вечорами, коли людину, що живе в розумовим життям, мимоволі тягне до книжки, до газети. А не за горами ж іще й зима, із сльотою й снігом, коли для людини найсоліднішою умовою відпочинку стає хатній застаток, а в ньому ті ж таки книжка та газета. Тільки ж якою книжкою чи газетою, повинні наші люди заповнювати години свого осінне-зимового відпочинку? З огляду на це ми й хочемо нагадати українським читачам про те, що недільне видання „Свободи“ — єдине серед українських видань, яке щотижня приносить цікаві оповідання, науково-популярні статті, огляд нових українських книжок, розваговий матеріал тощо. Щоб це більше поширити це наше видання серед українських читачів, ми проголосили місяць збору передплати на нього, що має тривати від 15 вересня до 15 жовтня ц.р. А щоб стимулювати збір передплати в окремих, особливо віддалених місцевостях, ми звертаємо до окремих людей доброї волі з проською допомогою нам у цьому, заохочуючи на місці своїх рідних і знайомих до передплати.

В подяку за це ті особи, що зберуть по 5 передплат, будуть відзначені в нашому тижневику, а хто збере 10 або більше передплат, одержить ще й книжкову нагороду за власним вибором. Ось ті можливі нагороди:

1. „Промаятля Книга“ УНС, 2. „Ювілейний Альманах“ УНС, 3. Manning — Story of Ukraine, 4. Manning — Ivan Franko, 5. Manning — Taras Shevchenko, 6. Chamberlin — The Ukraine; A Submerged Nation, 7. Snovyd — Spirit of Ukraine, 8. Manning — Twentieth Century Ukraine.

Умови передплати публікуються в кожному числі нашого щоденника й тижневика.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ“

УВАГА! НЬО ЙОРК!

НЕДІЛЯ, 5-го ЖОВТНЯ 1952 Р., в год. 3:30 по полудні.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ В НЬО ЙОРКУ

імпрезу: РОМА ПРИЙМА

в залі FASHION INSTITUTE, 225 West 24th St., поміж 7-8 Ave., New York City

ЛІДІА КРУШЕЛЬНИЦЬКА

рецитації.

Квитки до набуття в „Сурмі“, „Арці“, „Еко“, „Говерлі“ по ціні 1.50 дол., для шкільної молоді 0.50.

МІСТЕЦЬКИЙ ТАНЕЦЬ

ІВАННА ПРИЙМОВА

п'яно.

Квитки до набуття в „Сурмі“, „Арці“, „Еко“, „Говерлі“ по ціні 1.50 дол., для шкільної молоді 0.50.

Спорт

Орлик — Басри 0:1

Клівленд. В другий змаганнях за чемпіонат Огайо „Орлик“, що виступив в ослабленому складі, програв проти сильної новозорганізованої дружини німецьких імігрантів. — (оНо).

ПРАЦЯ

ПОТРЕБНО ЖІНКИ,

щоб доглядати 2-6 дітей у віці від 3 місяців до 2 років. Мешканці на місці. Телефонувати до: GRamercy 3-1665

ПОТРЕБНО ПОМІЧНИКІВ

У ПРОДУКЦІ

Досвід не вимагається. Велика динамічна фірма, що була піонером виробів сталевих обставин для лабораторій, має багато місць для досвідчених і недовідчених чоловіків, віком 25-45 років.

Ці становлять дають:

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІ!

ПОСТІЙНІСТЬ!

В НЕОВОРОННІ ПРОМИСЛОВІСТІ.

НЕПОТРЕБНО ДОКАЗУ

ПРОМАЙСТРА.

МИ ПРОПОНУЄМО:

- знамениті умови праці,
- добру платню на початок,
- програму підвищення,
- нагоду для авансу,
- автоматичне збільшення плати з таким авансом,
- Кафетерія в приміщенні роботи.

ДО ТОГО:

ФІРМА ПЛАТИТЬ

- медичні й хірургічні плани для цілої родини,
- шпитальну допомогу,
- життєве забезпечення,
- платню на старість,
- платню вкації,
- дев'ять платних свят.

LABORATORY

FURNITURE COMPANY Inc.

OLD COUNTRY ROAD

MINEOLA, L. I.

(Одна миля від будинку Повітового Суду при старім Повітовім Шляху (OLD COUNTRY ROAD). Автобус з залізничної станції MINEOLA стає перед дверми).

НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ Ресторан — West-End, нижче 14 вул., в самім серці найбільшого району в Нью-Йорку. Торгує щодня 2,500 дол., і більше. У неділю зачинений. „Літ“ на 10 років. По ближчій інформації телефонуйте від год. 6-9 кожного вечора. Tel.: AT 9-6650

НА ПРОДАЖ:

З причини непорозуміння в родині музиканта продати добре вироблену грошню на долині міста в Нью-Йорку. Торгує щодня 1,600—1,800 дол. 4 кімнати до мешкання. Ціна \$8,500. По ближчій інформації кляте: Tel. AT 9-6650

ТУРЕБУЄ ВАС ВАШЕ

ВОЛОССЯ?

Якщо ви стурбовані тим, що ваше волосся заанабо випадає або рветься на кінцях, це неприємний сухість, ви здаетесь, як дождася, ви здаетесь, що колись хворіли на випадання волосся на голові. Вони врятували себе від цієї недуги живильним новим ліку, що звється ТРАНСАН (TRYSAN).

Доходить відомості, що ці 8 інших турбот з волоссям, які бувають від сверблячки, малого ліпшаю тощо, припинилися завдяки правильному живильному цьому чудового ліку.

Не зволікайте, аж поки погіршас стан вашого волосся, а за раз же живіть ТРАНСАНУ. Ми маємо його тепер в обмеженій кількості. Ви зможете дістати його за спеціальною ціною, коли надішлете поштовою повідомлення по TRYSAN Co., Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y. Зв'язати вишлють вам дві тридцятипачки за \$5, тобто за звичайною \$1 від звичайної ціни. Коли посилати післяплатою (C.O.D.), тоді додати ще поштову доставку.

Ім'я _____

Адреса _____

Місто _____

Стейт _____

ОБРАЗОТВОРЧА ВИСТАВКА БОРИСА КРЮКОВА В АРГЕНТИНІ

Увечері, 25 серпня, відбулося в Буенос-Айрес (Аргентина) відкриття виставки в репрезентативній картинній галерії Мюллера при вул. Флоріда 946.

Флоріда — нерв і пульс модерного життя столиці. Шоста година вечора. Безупинно переїздить вулицю авто, обережно, повільно просуваються авто серед юрби.

Тут нема ні хідників, ні бруку, все вушміш. Серед гамору голосів долинають поодинокі слова всіх мов світу. Цим разом і української.

Галерія Мюллера. Проти неї великий освітлений будинок центральної інформації Вашингтону. Мармур, світло, скло.

В галерії, серед сотень людей, Бориса Крюкова не бачимо. Він прийшов пізніше. Від того часу, коли його бачили у виставковій залі Львова, він мало змінився. Ті ж самі жовті очі, той же лагідний усміх. Посивів тільки на скронях, бо роки мандрів залишили свій слід на йому й на нас.

Крім чужинців зібралася в залах відомі постаті української еміграції. Вітають мистця делегати наших установ і культурних центрів, друзі й знайомі. Бачимо членів та представників Спілки УНІМ, Української Католицької Церкви, обидвох українських громадських центрів „Просвіти“ і „Відродження“, СУМ-у.

ОКУЛИСТ

ВСЯКІ ХВОРОБИ ОЧЕЙ

лікує спеціаліст — окуліст

Д-р ОСИП ЖАНБЕР

Година прийняття: середя, субота 10-12 ранно, понеділок, середа, п'ятниця

Професійні оголошення

Д-р мед. СТЕПАН СТЕК

приймає щодня від понеділка до суботи в годинах: 10 ранно — 1 п. пол., 4—8 п. пол.

В неділю, п'ятниця уяви.

150 E. 3rd St., New York 9, N. Y. (пр. Ave. A)

Тел. ORegon 3-2738.

Dr. Med. R. TYLBOR

50 E. 3rd St. (коло 2nd Ave.) NYC

Tel. GRamercy 5-3993

Внутрішні недуги Fluoroscopia

4-Ray, Electrocardiograph, Anal-

ysis, Перевіряє аналіз крові для

для супружжя дозволяє.

Офісний годині: Щодня 1-3 1-5-8

p.m. В неділі від 10-2 ранно.

Dr. S. CHERNOFF

223-2nd Ave. (cor. 14 St.) NYC

Tel. GRamercy 7-7697

Острій дозвільний недуги чоло

виків і жінок. Шкірні, X-Ray

Роздуть жид лікуємо без операції.

Перевіряє аналіз крові для

для супружжя дозволяє.

Офісний годині: Щодня від 10

ранно до 6:45 вечорі.

Неділя від 11 до 1 п. полудні.

Д-р М. МАЙЗЕЛЬ

107 E. 17th St., NEW YORK CITY

коло 4-ї Есенеї Union Sq.

Лікар з старого краю, говорить

по українськи, багато років успіш

но лікує гострі й застарілі

недуги чоловіків і жінок —

недуги нирок і сечового міхура,

ніг та загальне ослаблення. Лі-

чення застарілими пеніциліни та

інших лікарств. Аналіз крові, сечі

і інших виділень. Аналіз

крові для супружжя дозволяє.

Години: Щодня 10—1, 4—7;

в неділю 11—1.

ЕКЗАМІНАЦІЯ \$3.00

НЕДУГИ НІГ

жидки — відкриті виразки

запалення жил — ревматизм,

артритизм — екзема — ішіас.

Лікування без операції.

Години прийняття: Понеділок

і четвер від 1 до 8 п. полудні.

Віторок і п'ятниця від 1 до 6

п. пол. Середя від 2 до 5 п. пол.

Субота від 11 перел пол.

до 2 п. пол. — У неділі і свят

зачинено.

L. A. BENLA, M.D.

320 W. 86th St., New York City

Phone: ENdicott 2-9178

Осінь пригадує...

Комітет „Мати і Дитина“ організований в 1949 р. при СФУЖО і централі Союзу Українок Америки у Філадельфії, провадить постійну збірку харчів та одягу для залишків в Європі, головно в Німеччині. Окреме звітлення з праці Комітету буде поміщено в найближчому числі в нашій пресі. Одержуємо по раз т більше алармуючих листів, що життя умовини гіршають там з кожним днем. Головно залишенці в Австрії, англійській зоні Нідерландів та по сусідніх країнах позбавлені майже цілком якої небудь опіки. Найбільше терплять від цього діти, хворі, інваліди та старші віком люди.

Ми всі, які щасливо опинилися на вільній американській землі, чи в інших країнах поселення, повинні добре розуміти судбу залишків. На нас тяжить моральний обов'язок — не дати їм загинути. Ми мусимо рятувати кожну українську одиницю вроди, де тільки нам це можливо.

Скільки доброго ще одягу і харчів викидаємо кожного тижня на смітник? А там наші брати не мають найкращих середників для життя. Ми навіть не з заскорузлими скульптурами — тільки дешо вигідні, а радше виснажені тушешнім темпом життя і праці. Немає часу займатися ще кимсь, поза своїми найближчими. Тому Комітет „Мати і Дитина“ при Централі СФУЖО у Філадельфії хоче піти Вам на допомогу у цьому шляхетному ділі.

Організуючи вже заздалегідь Різдвяну збірку кампанію, звертаємося до прохань до наших купців — щоб вони відступили у своїх крамницях окреме місце для збірки акції Комітету „Мати і Дитина“.

А Вас, шановні покупці і громадяни, просимо при нагоді Ваших закупів — скласти таке ж жертву для залишків у Європі у формі: товсту, цукру, мила, шоколяди і т. п. Вам це не зро-

ї торговельними рекламами, дупсувала гамором і розкішною південної Америки. Будинки американської централі був увесь осланий.

Ми розкодили поволі, дуже поволі. В наших серцях горів інший світ, той, що влив його в нас Борис Крюков. — („Овід“).

Юрій Тис.

буть великої прогалини у Вашому бюджеті, не займайте дозогого часу на пакування, а залишенці відчують Вашу доброзичливу, постійну й щедру опіку в ім'я засади, що „громада по нитці, а бідному сорочка“. Дорога в Європу далека й коли посланка має поспіти перед Різдвом, треба й вже тепер організувати.

Одяг і харчі приймають також наші збіркові станції: Амстердам, Н. Н. (О. Добрянська); Бетлем, Па. (І. Михайлів); Шіаго, Іл. (А. Федуняк); Дітройт, Міш. (Т. Стелмак); Коговз, Н. Н. (У. Омельницька); Милвил, Н. Дж. (М. Горін); Лорейн, Огайо (Р. Левинський); Манчестер, Н. І. (М. Буцук); Ноуарк, Н. Дж. (О. Горинська); Рочестер, Н. Н. (О. Харамбура); Пітсбург, Па. (Л. Кульчицька); Філадельфія, Па. (М. Чайківська); Сан Франціско, Кал. (С. Гриневич); Ютика, Н. Н. (В. Велічко).

Пересилка і розподіл відбувається через ЗУАДКомітет при тісній співпраці ОУЖ в Німеччині, які докладно звітують про доконаний розподіл — надсилаючи до Комітету „Мати і дитина“ у Філадельфії точні звітлення, а навіть індивідуальні посвідки.

Щире українське спасибі всім жертводавцям.

Комітет „Мати і Дитина“ при СФУЖО і Союзі Українок Америки:

Олена Лотоцька, голова,

Надія Ішук, секретарка.
